

Kayseri Lisesi'nden yetişenler:

Ünlü şairlerimizden Behçet Kemal Çağlar

(23 Temmuz 1908-24 Ekim 1969)

Yusuf Özmerdivenli

Kayseri Lisesi Emekli Müdür Yardımcısı

ve Fizik Öğretmeni

Cumhuriyet döneminin ünlü şairlerinden **Behçet Kemal Çağlar** Kayseri'nin Şaban beyzadeler namıyla bilinen ünlü bir ailesinden Şaban Hamdi Bey'in oğludur. Babasının memuriyeti sırasında bulunduğu Erzincan'ın Tepecik köyünde 1908 yılında doğdu. Babası Kayseri'nin Bünyan Çağlayanı kıyısında yerleşmiş Bürüngüz isimli Türkmen oymağındandır, annesi Balıkesir'in Çepni yörüklerinden Kolağası Ahmet Ağa'nın kızıdır. Behçet ismi babasının amcasının ismi olarak, Kemal'de hürriyet kahramanı [Namık Kemal](#)'e izafetle verilmiştir.

1913 senesinde Behçet Kemal, Bolu'da İmaret İlkokuluna başlamıştır. İlk okul yıllarında bile dedesinden kendisine geçen yeteneğiyle şiir ezberlemeye ve okumaya meraklı olan Behçet Kemal'e öğretmenleri okulun bahçesinde yüksek bir yere çıkarak babasının ezberlettiği şiirleri okuturlardı.

Konya Numune Mektebi'nde devam etmiş; bir aralık babasının Kudüs'e tayini ile burada da eğitim görmüş ve nihayet Kayseri'de ilköğrenimini tamamlamıştır. Daha sonra Kayseri Sultanisi'nde (Kayseri Lisesi'nde) okumaya başlamıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Kayseri'yi teşrif ettikleri 13 Ekim 1924 tarihi akşamı şereflerine fener alayı ve şenlikler yapmak suretiyle hürmet ve muhabbet gösteren Kayseri halkı ve öğrenciler, ikamet buyurdıkları hanenin etrafına toplanarak pek samimi tezahüratta bulunmuşlardır.

Cumhurbaşkanı halkın arasına çıkmış ve pek hararetle alkışlarla ve yaşa büyük gazi nidalarıyla selamlanmışlardır. Bu esnada, Kayseri Lisesi 10. Sınıf öğrencilerinden Behçet Kemal (Çağlar) vatanperverine uzun ve ateşli bir nutuk irat ermiştir. Halkın hissiyatına hakkıyla ve tamamıyla tercüman olan nutuk halk tarafından sürekli bir surette alkışlanmıştır. Behçet Kemal (Çağlar)'ın söz konusu nutku şöyledir:

“Paşam; Türkiye’nin ortasında olan şehrimizde hem manen hem maddeten Türkiye’nin bir kalbi halindesin. Türkiye’nin damarlarında dolaşan kandaki besalet, istiklal nabızlarını sen verdin ve veriyorsun. Bugün sen çocukların babası, gençlerin kardeşi ve ihtiyarların oğlusun. Türkler sana böyle bir sevgi besliyor. Zamanın eli, bir İskender’i gönüllerden çıkarır, bir Napolyon’u yahut cüret ve besaletin bir heykelini yıkar, bir Fatih’i bir Yavuz’u dillerden silebilir. Fâkat o el kalplerin en mutena bir köşesine uzanırken huşu ile titrer, kırılır ve mağlup olur. İşte o köşe senin yerindir. Güneş geceleri kaybolur. Gündüzleri bulutla örtülür. Lakin bir güneş vardır ki bulutsuz, safi yüksek bir semanın ufkuunda doğmuştun. Ne gece, ne gündüz onun ziyasını, mahvedemez. Bu sema istiklalin seması, o ufuk milletin nasiyesidir. Güneş sensin, sönmezsin, sönmeyeceksin. Meşum mütâreke anlarıydı. Türklerin dünyayı en kara gördüğü zamanlardan biri artık Türkiye’nin göğsüne korkunç karanlık bir gece çökmüştü.

“Aradan yıllar geçti ve kutup gecelerinden daha uzun bu gecenin sabahını bekleyen gözler içlerinde bedbinliğin esneyen gölgeleri titreyerek yere eğilmiş ve birkaç damla yaş dökmüştü. Bir gün tuludan evvel şarkta beliren kırmızılıklar şafaklar gibi.....

.....

“Muhterem paşam mukaddes arzunuz vecihle fikri hür irfanı hür vicdanı hür bir nesli yetiştirilen, yetişen talebe arkadaşlarımın ruhlarında kaynaşan, hürmet, samimiyet membalarından sızan şu sözlerime nihayet verirken bütün Türkiye’nin en büyük emelini en devamlı duasını tekrar edeceğim: milletle ve ordunla var ol. (1)

Kayseri Lisesi’nde okurken, girdiği sınavı kazanıp son sınıftan ayrılarak Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebine girdi ve birincilikle bitirdi.(1929) İngiltere’de mesleği ile ilgili öğrenim gördü (1934-36). Halkevleri Müfettişliği (1936-40). Erzincan Milletvekilliği (1942-47). Robert Gollege’de edebiyat öğretmenliği yaptı (1950-57). Kurucu Meclis üyesi oldu (1961). Görevi bitince yine İstanbul’a Kolejdeki öğretmenliğine döndü. Ölümünden sonra Balta Limanı’ndaki liseye adı verildi.

Şair, yazar, mühendis, milletvekili ve müfettiş olarak çeşitli mesleki sıfatlara sahip olan Behçet Kemal öğrenim hayatı boyunca da çeşitli illerde bulunmuştur. Babasının memuriyeti sebebiyle Anadolu’yu bucak bucak gezmiştir. İlköğrenimini dört farklı şehirde tamamlamıştır. Bunlar sırasıyla; Bolu, Konya, Kudüs ve Kayseri’dir. Orta ve lise öğrenimlerini de yine Kayseri’de tamamlamıştır. Kayseri Lisesi öğretmenlerinden;Faruk Nafiz Çamlıbel ve Eflatun Cem Güney gibi isimlerden dersler almıştır.. Kalem eline 15 yaşında ilk kez almasının sebebi Atatürk’ün Kayseri’ye gelişi şerefine yazdığı hitabe ve şiirdir. Kalem eline ilk kez aldığı 15 yaşından, öldüğü 61 yaşına kadar geçen sürede mürekkebinin ikiye bölmüş, yarısıyla Türk milletine diğer yarısıyla da Atatürk’e olan sevgisini anlatmıştır. Atatürk sevgisini anlattığı en güzel eserlerden biri Ankaralı Aşık Ömer mahlasıyla yazdığı Atatürk’e Ağıt’tır. Atatürk’e olan bu sevgisi ve yakınlığı neticesinde “Devrim Şairi”, “Sofra Şairi” ve “Atatürk Şairi” gibi sıfatlarla da anılmıştır.Öğretmeni Faruk Nafiz Çamlıbel ile 10. Yıl Marşı’nı yazdı.

Behçet Kemal Çağlar **“Hal Tercümesi”** isimli şiirinde çocukluğunun geçtiği yılları ve Kayseri Bürüngüz’ü şöyle anlatıyor:

*Yalınayak basardım yaz-kış toprağa
Mektepte leyliydim, bir uzun kıştı
Kitaplar okudum, aklım karıştı
Dünya güzelini düşümde gördüm
“Maden Mektebi”ne zorla giderken*

*Sonra Avrupa'yı dolaştım ben
Çeşit çeşit süsler, keyifler gördüm
Yine de gözümden tüterdi yurdum
Gurbette vatanı yaman özledim
Yine acıkınca çamanı özledim
Yine yıkanmaya aradım dere
Bildim, çabalamam benim boş yere
Ben ki hep bu dağın taşın çocuğu
Yüz yıl geçse on beş yaşın çocuğu
Odun toplamaya giderdim dağa
Ata üzensiz binmekti derdim
Bazlamaya çaman sürer yerdim de yerdim
Bezir yağı idi yanan lambada
Yıldız saya saya uyurdum damda
Yufka pişirmeye firez yoldımdı
Yazları üst daldan kiraz yoldımdı
Yonca otlatırdım sarı tosuna
Bayılırdım yanık un kokusuna
Güzün değirmende nöbet beklerken
Büyük anam "yasin", babam "Türküm ben"
Ezberletirdi kışın her gece
Anam baş ucuma gelir gizlice
"Keloğlan masalı" söyler giderdi
Nutuk söylemekti hocamın derdi*

Behçet Kemal Çağlar'ın eserleri aşağıda maddeler halinde listelenmiştir :

1) Bugünün Diliyle Atatürk'ün Söylevleri. 2) Behçet Kemal Çağlar-Son Şiirler. 3) Erciyes'tan Kopan Çığ. 4) Burada Bir Kalp Çarpıyor. 5) Benden İçeri. 6) Kur'an-ı Kerim'den İlhamlar. 7) Türk'üm Ben. 8) Battal Gazi Destanı. 9) Malazgirt Zaferi'nden İstanbul'un Fethine. 10) Destanlar. 11) Attila. 12) Dünyadan 40 Büyük. 13) Dünyadan 40 Anıt. 14) Dünyadan 40 Olay. 15) Mütarekeden Sonrakiler Şiir Antolojisi. 16) Atatürk Denizinden Damlalar. 17) Türk Şiirinde Aşk. 18) Çoban.

GENÇLİĞE SON OĞÜT (2)

Behçet Kemal Çağlar, Bugünkü Boğaziçi Üniversitesi'nin Robert Kolej olduğu zamanlarda, orada öğretmenlik yaparken, koleji bitiren gençlere şunları söylerdi:

"Çocuklar artık hayata atılacaksınız. Başarılı olmanız için kendinize iyi örnekler seçmeye mecbursunuz. Sizlere teklifim, yokuştan inerken göreceğiniz aşı boyalı bir evin önünde durup düşünmenizdir. Vaktiyle orada sadece kalemi ile istibdada, zulme cesaretle kafa tutan Tevfik adlı biri yaşamıştı.. O'na benzemeye çalışın. Eğer kendinizde o kudreti bulamıyorsanız, yokuştan biraz daha aşağıya inin; solunuzda Rumeli Hisarı'nın burçlarını göreceksiniz. O kaleyi aşağı yukarı sizin yaşınızda bir genç Fatih Sultan Mehmet yaptırdı ülkesine İstanbul'u kazandırdı. O'na benzemeye çalışın. Şayet bunu da göze alamazsanız, daha aşağılara inince bir mezarlığa rastlayacaksınız, içinde dünyanın bütün güzelliklerini şahane bir şekilde dile getirmiş şair Yahya Kemal yatıyor. O'nun gibi olmaya bakın. Yoo bunu da yapamam dersiniz, yolunuza devam edin, karşınıza deniz gelecek, kendinizi hemen oraya atın."

Behçet Kemal Çağlar

Şair Behçet Kemal Çağlar Kayseri Lisesi'nde okuduğu yıllarda arkadaşları ile birlikte...
(Sağ baştan, orta sırada ikinci.)

(1) Özmerdivenli Yusuf, “Kayseri’nin Ulu Çınarı Kayseri Lisesi Tarihi” Cilt 1, Sayfa 94.

(2) Genç Gelişim Dergisi, Sayı 19, Ağustos 2006.

(3) Özmerdivenli Yusuf “Kayseri Lisesi 100. Yıl Şeref Belgeseli.

DERGİ ANADOLU ŞUBAT 2025 94. SAYIDAKİ YAZIM.